

INTIMITEITSTOOLKIT

TOOLKIT bij het verfilmen van intieme scènes voor
TV, film en audiovisuele media

DISCLAIMER

Dit document is in ontwikkeling
en zal in de toekomst verder
uitgebreid en aangepast worden.

TOOLKITS
Intimiteitstoolkit

Voorwoord

mediarte maakte in het voorjaar van 2022 het actieplan tegen grensoverschrijdend gedrag in de mediasector bekend. Dit plan kwam tot stand door een samenwerking met heel wat mediaspelers en Vlaams minister van Media, Benjamin Dalle. Het plan omvat tal van acties en speelt in op diverse vormen van grensoverschrijdend gedrag.

De klemtoon ligt op preventie, er wordt daarom sterk ingezet op vormingen van zowel vertrouwenspersonen als omstanders. Naast het inzetten op vertrouwenspersonen komt het inzetten op Intimiteitscoördinatie (actie 3.2) als een prioriteit naar boven.

Deze actie heeft als doel om professionals te ondersteunen in het omgaan met intimiteit op de set. Het verfilmen van verhalen waarbij naaktheid, intimiteit, gesimuleerde seks en/of seksueel geweld een rol spelen kunnen potentieel wat risico's met zich meebrengen. De cast wordt in een kwetsbare positie geplaatst en ook voor de crew kan het draaien van intieme scènes een zoektocht zijn.

Wat en voor wie?

Met deze intimiteitstoolkit wensen mediarte en partners een duurzame bijdrage te leveren tot het ontwikkelen van een gezondere en veiligere werkomgeving binnen de audiovisuele sector. Het inzetten op intimiteitscoördinatie om o.a. grensoverschrijdend gedrag op het werk aan te pakken werd in meerdere landen reeds enkele jaren geleden in gang gezet.

Deze toolkit werd samengesteld door intimiteitscoördinator Philine Janssens in nauwe samenwerking met mediarte en werd gebaseerd op de reeds bewezen resultaten en richtlijnen uit de VS, UK en enkele Europese buurlanden.

Deze eerste versie van de intimiteitstoolkit bestaat momenteel uit zeven hoofdstukken waaronder de algemene richtlijnen en aparte richtlijnen om producenten, regisseurs, talenten en de kostuumafdeling tools te geven bij het omgaan met intieme scènes. De laatste twee hoofdstukken zijn een begrippenlijst en relevante links voor meer info.

Zowel de verhalen rond en over seksualiteit, verlangens, gender en intimiteit als de audiovisuele sector blijven in constante verandering. Daarom is het belangrijk te vermelden dat deze toolkit leeft en regelmatig bijgewerkt zal worden om aan de noden en de ambities van de sector en betrokken actoren te voldoen.

Inhoudstafel

1

Algemene richtlijnen

Wat is een intieme scène?.....	7
Intieme scènes zijn scènes waarbij:.....	7
Contextualisering.....	7
Algemene richtlijnen.....	8
Over alles kunnen praten en dat tijd doen.....	8
Het gedrag van de crew is belangrijk.....	9
Ongepast gedrag moet altijd worden aangepakt.....	9
Intieme scènes horen niet thuis in audities.....	9
Grenzen bespreken en respecteren.....	10
Genitaal contact hoort niet thuis in intieme scènes.....	10
Werken met intimiteitscoördinatoren.....	10

2

Richtlijnen voor regisseurs

Scenariofase.....	12
Auditierichtlijnen.....	12
Voor de opnames.....	13
Op de set.....	14
Post-productie fase.....	15

3

Richtlijnen voor producenten

Productie met intieme scènes.....	17
Pre-productie.....	17
On-set.....	18
Post-Productie.....	18
Wanneer werken met een intimiteitscoördinator.....	19
Je wilt werken met een Intimiteitscoördinator?	
Volg dit stappenplan.....	20
Aanwerven van een IC - wat?.....	20
Aanwerven van een IC - wie?.....	20
Aanwerven van een IC - wanneer?.....	21
Aanwerven van een IC - kostprijs?.....	21

4

Richtlijnen voor kostuumafdeling.....23

5

Richtlijnen voor talenten/acteurs/actrices

Drie algemene stappen.....	25
Audities.....	25
Vóór je de rol aanvaardt.....	26
Voor de opnames.....	27
Op de set.....	28
Na de opnames.....	29

6

Begrippenlijst.....31

7

Meer weten

Nationaal.....	34
Internationaal.....	34

1

Algemene richtlijnen

Wat is een intieme scène?

Intieme scènes zijn scènes waarbij:

- talenten semi-naakt (bv. ondergoed, nachtjapon, badpak) of naakt in beeld worden gebracht. Deze scènes zijn niet per se seksueel van aard, zo kunnen o.a. borstvoedingscènes, folterscènes of bevallingen zeer intiem zijn.
- talenten, alleen of met meer personen, seksuele handelingen (bv. kussen, strelen) of gesimuleerde seksuele handelingen (bv. masturbatie, penetratie) in beeld brengen. Deze handelingen kunnen zowel gekleed of naakt gebeuren.

Contextualisering

De meeste professionals uit de film- en televisiewereld zullen op een bepaald moment in hun carrière met intieme scènes te maken krijgen. Tot nu toe is de aanpak die daarmee gepaard gaat voornamelijk via trial and error en met vallen en opstaan gegaan. Deze aanpak brengt per definitie risicovolle situaties met zich mee. Zelfs met de beste bedoelingen is gebleken dat het zeer moeilijk is om de opnames van intieme scènes vlot, veilig en zorgeloos te laten verlopen voor alle betrokkenen. Dit heeft o.a. te maken met machtsverhoudingen (inherent aan een set), communicatie, taboes, onzekerheden, triggers en trauma's, mentale en fysieke grenzen waar soms duidelijk, soms minder duidelijk, overheen gegaan wordt.

Vanuit de sector, in onze post #metoo tijden, is de vraag gekomen naar heldere richtlijnen, gedeelde visie, tips en advies. Lees hier het sectoraal actieplan tegen grensoverschrijdend gedrag Actie 3.

Het doel van deze toolkit is om film- en televisieprofessionals een idee te geven van de zaken waarmee rekening moet/kan gehouden worden bij het werken aan intieme scènes. De informatie die te vinden is in deze toolkit zijn aanbevelingen waar producenten, regisseurs, talenten en crews gebruik van kunnen maken als basis voor het opstellen van hun eigen aanpak van intieme scènes.

Laten we duidelijk zijn, de bedoeling is niet om het werken aan intieme scènes te verhinderen of te bemoeilijken. Er zijn namelijk vele verhalen waarin het essentieel is om seks en naaktheid te tonen. Wij moeten uiteraard in staat zijn om deze verhalen voluit te vertellen.

Algemene richtlijnen

Over alles kunnen praten en dat tijdig doen

Naaktheid en seks zijn onderwerpen die velen moeilijk vinden om over te praten, zelfs met hun naasten. Het is dus begrijpelijk dat mensen niet altijd de moed hebben gehad om openlijk genoeg te spreken over intieme scènes. Verbetering van de communicatie is echter de gemakkelijkste weg naar een betere en gezondere samenwerking.

- Bespreek de uitvoering van intieme scènes en de grenzen van de talenten open en gedetailleerd. Bespreek wat de bedoeling is van de scènes en wat je ermee wil bereiken. Doe dit best een ruime tijd voor de opnames.
- Maak een choreografie voor de scènes zodat er geen verrassingen zijn op de dag van de opnames en iedereen weet wat er staat te gebeuren.
- Een open gesprek en concrete details benoemen helpt angst en zenuwen over intieme scènes weg te nemen, zodat niemand alleen achterblijft met onzekerheid en twijfel.
- De discussie moet alleen gaan over de intieme scènes, niet over de eigen ervaringen of seksuele voorkeuren van de talenten.
- Er mogen geen conclusies worden getrokken over de genderidentiteit, fysieke kenmerken of seksuele geaardheid van de talenten. Deze mogen alleen op eigen initiatief van de talent worden besproken.

Het gedrag van de crew is belangrijk

Het gedrag van de crew kan een grote invloed hebben op hoe vlot of ongemakkelijk de intieme scène is voor de talenten. Informeer vooraf uitgebreid de crew. Hun gedrag moet:

- Respectvol zijn ten opzichte van de talenten
  - Vermijd het langdurig kijken naar talenten wanneer ze schaars gekleed of naakt zijn.
  - Geef geen commentaar op de aard van de intieme scène, het uiterlijk of de prestaties van de talenten (zelfs niet op positieve toon of met humor).
- Rekening houden met de specifieke behoeften van de scène, zoals:
  - Denk aan je taalgebruik. Vernederende en aanstootgevende termen moeten worden vermeden. Houd het zakelijk en zo neutraal mogelijk.
  - een gesloten set (meer info in begrippenlijst)
  - het afdekken van de talenten tussen de opnamen door.

Ongepast gedrag moet altijd worden aangepakt

Talenten zijn vaak schaars gekleed of naakt als ze een intieme scène opnemen en zijn daarom bijzonder kwetsbaar voor ongepast gedrag of grensoverschrijdend gedrag.

Als je ongepast gedrag of seksuele intimidatie ervaart of waarneemt, meld dit onmiddellijk aan de producent of de vertrouwenspersoon. Als het

ongepaste gedrag of de seksuele intimidatie duidelijk en ernstig is, is het noodzakelijk dat de opnames worden stopgezet.

Meer informatie en advies via de Genderkamer.

<https://vlaanderen.be/vlaamse-ombudsdienst/gender-en-grensoverschrijdend-gedrag>

Intieme scènes horen niet thuis in audities

Gesimuleerde seksscènes en scènes met naaktheid of ondergoed horen niet thuis in audities. Ook kusscènes zouden in principe op audities vermeden kunnen worden. Tijdens de auditiefase is het vertrouwen tussen de talenten nog niet opgebouwd en heeft de regisseur/casting crew of director een machtspositie over de talenten. Daarom is het voor

talenten moeilijker om hun eigen grenzen aan te geven en kan de situatie onveilig voelen en zijn. Het is mogelijk om in audities de chemie en seksuele spanning tussen talenten te testen zonder dat de talenten seks hoeven te simuleren, hoeven te zoenen of zich uit te kleden.

Grenzen bespreken en respecteren

Er mag niet van worden uitgegaan dat talenten bereid zijn intieme scènes te spelen of dat naaktheid gemakkelijk of eenvoudig is voor talenten, zelfs niet in scènes met alledaagse naaktheid (bv. sauna-, zwem- of douchescènes) of als het talent in het verleden al intieme scènes heeft gedaan. Intieme scènes die met de rol te maken hebben, moeten met de talent worden besproken in de auditiefase en wanneer de rol wordt aangeboden.

De houding tegenover naaktheid voor de camera is individueel: sommige talenten zijn bereid om alles te onthullen, terwijl anderen hun intieme delen verborgen willen houden. Ieder talent heeft het

recht om zijn grenzen ten aanzien van naaktheid te bepalen en te laten respecteren. Vermijd dan ook om aan te dringen bij talenten of hen te overtuigen om over de eigen grenzen te gaan. Om die reden is het belangrijk om VOORAF duidelijk aan te geven wat de verwachtingen zijn zodat er geen misverstanden zijn en de opnames vlot kunnen verlopen.

Genitaal contact hoort niet thuis in intieme scènes

Genitaal contact tussen talenten, d.w.z. het aanraken van blote geslachtsdelen horen niet thuis in intieme scènes. Genitaal contact kan worden

vermeden door middel van choreografie, kleding en camerastandpunten.

Werken met intimiteitscoördinatoren

Een intimiteitscoördinator (IC) is een creatieve professional die speciaal voor intieme scènes wordt ingehuurd. De taakomschrijving omvat het plannen van intieme scènes, het choreograferen en het garant staan voor de veiligheid van de talenten tijdens repetities en opnames.

De IC werkt samen met de talenten, de regisseur en andere afdelingshoofden.

Het inhuren van een IC wordt aanbevolen wanneer:

- de productie intieme scènes bevat
- de talenten (of hun agent) vragen naar een IC
- er fysieke scènes zijn met kinderen, jongeren of andere kwetsbare personen
- er meerdere personages betrokken zijn bij intieme scènes
- wanneer de intieme scènes gewelddadig zijn en/of een complexe choreografie hebben.

2

Richtlijnen voor regisseurs

Inleiding

Als regisseur zal je in de loop van je carrière wel eens een intieme scène tegenkomen, mogelijks heb je deze scènes zelf (mee-)geschreven. Wanneer de pre-productie in gang wordt getrokken, komen er wel wat vragen naar boven, voornamelijk: wat kan je doen om jezelf, je cast en crew voor te bereiden?

Scenariofase

- Als je het script schrijft of mee vormgeeft, beschrijf dan de intieme scènes zo gedetailleerd mogelijk (dus niet alleen "ze bedrijven de liefde" of "hebben seks").
- Als je met het script van iemand anders werkt, zoek dan uit wat er in de intieme scènes gebeurt. Welk resultaat wil je bereiken, wat wil je de kijker laten ervaren, wat wil je laten zien?

Auditierichtlijnen

- Laat talenten nooit intieme scènes doen of zich uitkleden tijdens audities. Onthoud dat je in een auditiesituatie, nog meer dan op de set, in een machtspositie staat ten opzichte van talenten.
- Eventuele kusscènes of seksuele handeling moeten tijdens audities op een alternatieve manier opgelost kunnen worden (bv. kussen op de wangen i.p.v. mond, aanraken van het bovenbeen i.p.v. tussen de schaamstreek...). Spreek de alternatieve methode af voor de auditie of scène begint.
- Audities moeten plaatsvinden in een geschikte ruimte (zonder inblik mogelijkheden van buitenaf). Zorg ervoor dat er altijd derden aanwezig zijn, zodat je niet alleen met een acteur/actrice blijft.
- Wees transparant en informeer de talenten over de intieme scènes en over jouw visie.
- Als het essentieel is voor de rol om meer te weten te komen over het lichaam van het talent (bv. spieren, littekens, tatoeages of de effecten van het krijgen van kinderen), kan je dit eventueel vooraf opnemen bij de auditie-oproep. Talenten moeten zich tijdens een auditie niet uitkleden.
- Bespreek je wensen ten aanzien van intieme scènes openlijk met de talenten. Als hun grenzen niet overeenkomen met je oorspronkelijke plannen voor de scènes, denk dan alvast na over alternatieve manieren om de intieme scènes te doen. De expertise van een intimiteitscoördinator kan hierbij in een volgende fase (pre-productie/tijdens repetitie) heel nuttig zijn.
- Wees realistisch. Als een talent op auditie grenzen aangeeft die niet in lijn zijn met de vereisten van een rol, vraag en verwacht dan niet van de talenten om hun eigen grenzen te overschrijden.

Voor de opnames

Intieme scènes moeten ruim voor de opnames gepland en besproken worden met talenten, DOP, productie en de intimiteitscoördinator (indien er een beroep op gedaan wordt). Bij het plannen en uitvoeren van een scène moet rekening worden gehouden met de grenzen van de talenten. Talenten mogen nooit onder druk worden gezet om hun eigen grenzen te overschrijden, vooral niet tijdens de opnames of wegens tijdgebrek.

- Voor intieme scènes is het een goed idee om een storyboard te maken.
- Het repeteren van intieme scènes zal rust en het vlot verlopen van de draaidagen bevorderen. Bespreek zo vroeg mogelijk met productie de mogelijkheden om repetities in te plannen.
- Als de intieme scène geweld met zich meebrengt, moet de scène van tevoren worden gerepeteerd in de aanwezigheid van een stuntcoördinator en een IC. De stuntcoördinator en IC worden ook gevraagd om op de set te zijn tijdens de opnames.
- Werk je zonder IC, neem dan zelf (op tijd) contact op met de talenten van de intieme scènes en bespreek zorgvuldig de inhoud van de scènes, de choreografie, de kledij, de grenzen van de talenten ten aanzien van naaktheid, gesimuleerde seks en aanraking, de procedure om de scène te stoppen en de manier van zoenen. Als je een storyboard hebt gemaakt, neem dat dan met de talenten door.
- Ga de gesprekken aan met alle talenten die bij de intieme scènes betrokken zijn, ook met (edel-) figuranten.
- Zorg ervoor dat de Head of Departments op de hoogte zijn van het volgende:
  - Hoe moeten de intieme scènes gespeeld en gefilmd worden?
  - Wat zijn de grenzen van de talenten?
  - Wat betekent 'gesloten set', wie mag er aanwezig zijn, moeten de monitoren gesloten zijn?
  - Wie is verantwoordelijk voor het inrichten van de gesloten set?
  - Wat is het kostuum voor intieme scènes? - Welke kleding is nodig voor intieme scènes en wie is verantwoordelijk voor het verkrijgen ervan?
  - Wat is de beste methode om de shoot indien nodig te stoppen?

Op de set

- Repeteer de scènes met de talenten en eventueel IC.
- Laat de choreografie/scène zien aan de DOP en relevante crewleden. Talenten hoeven op dat moment nog niet uit de kleren, noch intieme handelingen te doen.
- Pas wanneer alles duidelijk is voor cast en crew en als de gesloten set in orde is, kunnen opnames beginnen.
- De scène moet in principe worden uitgevoerd zoals afgesproken.
- Eventuele veranderingen moeten apart worden besproken en behoeven de instemming van de talenten en hun eventuele tegenspelers. Als het absoluut noodzakelijk is (bijvoorbeeld vanwege de locatie van de opnames) om de scène te veranderen op een manier die de naaktheid van de talenten vergroot, neem de tijd om dit te bespreken en zet ze niet onder druk om veranderingen te accepteren.
- Denk aan de grenzen van de talenten en vraag hen niet deze te overschrijden. Pas de choreografie aan waar nodig.
- Als je werkwijze bestaat uit het geven van instructies terwijl de camera draait, bespreek dit dan voor de opname met de talenten en controleer of de talenten akkoord gaan met deze werkwijze. Geef tijdens de opnames geen instructies die de afspraken veranderen of naaktheid vergroten.
- Vraag de talenten niet om elkaar te verrassen tijdens intieme scènes, tenzij er een methode grondig besproken en van tevoren overeengekomen werd.
- Voor intieme scènes is alleen de naaktheid of actie nodig die in het shot getoond wordt.
- Zorg ervoor dat er tijdens de opname een gesloten set is.
- Als je tijdens de opname intimidatie of ongepast gedrag waarneemt, stop dan de opname en los de situatie op. Vraag de producent om naar de set te komen. Gevallen van intimidatie moeten altijd aan de productie en, in ernstige gevallen, aan de autoriteiten worden gemeld.
- Als talenten de opnames stopzetten, maak er dan geen groot probleem van en vraag niet naar de reden ervan. Het kan persoonlijk en gevoelig zijn. Als het talent niet bereid is de opname verder te zetten, neem dan een time-out en bespreek het privé met het talent.
- Ga na de opname van een scène na of alles goed is verlopen bij cast en crew. Indien relevant kan je overwegen om de opnames onmiddellijk na draaien te tonen aan het talent.

Post-productie fase

Gebruik tijdens de montagefase alleen materiaal waarvan is afgesproken dat het gebruikt mag worden. Als je in de eindproductie materiaal wilt gebruiken waarbij het niveau van naaktheid van de talenten hoger is dan afgesproken, heb je hun toestemming nodig. Laat de talenten het materiaal, indien relevant, controleren. Voeg geen ander materiaal toe aan intieme scènes zonder toestemming van de talenten als dit verward zou kunnen worden met het materiaal van de scène (bijvoorbeeld extra materiaal gemaakt met body doubles).

3

Richtlijnen voor producenten

Inleiding

Als producent zal je in de loop van je carrière wel intieme scènes tegenkomen. Hier is het belangrijk om deze scènes te herkennen. Maak tijdig een lijst met de intieme momenten. Bespreek deze met regisseur en de afdelingshoofden. Vraag allen om transparant te zijn over hun visie, aanpak en ambities voor deze scènes. Beslis of het inhuren van een intimiteitscoördinator (IC) gewenst is.

Productie met intieme scènes

Pre-productie

- Talenten
  - Geef in de oproep voor de auditie alvast mee wanneer een rol intieme scènes bevat.
  - Zorg ervoor dat de communicatie naar alle talenten transparant is en dat de inhoud van de intieme scènes tijdig besproken wordt.
  - Teken pas een contract met een talent als deze op de hoogte is van de eisen die aan de rol gesteld worden. Een contract moet voor de opnames worden getekend.
  - Als de rol intieme scènes bevat is het aangeraden om deze zo gedetailleerd mogelijk in het contract van het talent te vermelden. Een intimiteitscoördinator kan naaktheidsclausules mee helpen opstellen.
- Regisseurs
  - Alvorens clausules met betrekking tot intieme scènes in het contract op te nemen, controleer bij de regisseur of de scènes haalbaar zijn binnen de aanvullende clausules d.w.z binnen de grenzen van de talenten.
  - Zorg ervoor dat de regisseur de intieme scènes voor de opnames heeft besproken met talenten en afdelingshoofden (crew/HOD).
- Marketing
  - Als er sprake is om beelden van de intieme scènes te gebruiken als marketingmateriaal, neem dit dan mee op in het contract en/of controleer of talenten daarvoor toestemming hebben gegeven.
- Vertrouwenspersoon
  - Zorg ervoor dat de cast en de crew weten dat er een vertrouwenspersoon bij de productie is.
  - Geef iedereen de contactgegevens van de vertrouwenspersoon en/of het aanspreekpunt. Dat kan bv. op de callsheet.
- Crew
  - Wees transparant en communiceer ook met de crewleden.
  - Stel hen tijdig op de hoogte van eventuele harde, expliciete scènes, dit om te voorkomen dat crewleden mogelijk getriggerd worden.
  - Indien crewleden aangeven niet aanwezig te willen/kunnen zijn tijdens de opnames van intieme scènes (bv. met geweld, aanrandingen...), zorg dan voor een tijdelijke vervanging.
- Diversiteit
  - Probeer bij producties met intieme scènes te zorgen voor een redelijk evenwichtige man-vrouwverhouding in de crew.
- Planning
  - Probeer intieme scènes indien mogelijk in te plannen tegen het midden- of eind van de draaiperiode. Op deze manier kan er al vertrouwen opgebouwd zijn tussen de cast onderling en de crew.
  - Probeer de intieme scènes zodanig in te plannen dat er voldoende tijd is voorzien.
  - Maak tijd voor repetities.

- Budget
  - Probeer bij het opstellen van het budget rekening te houden met het volgende:
    - Zo min mogelijk figuranten of amateur-talenten inzetten voor de intieme scènes.
    - Bij producties met intieme scènes is het raadzaam een intimiteitscoördinator in te schakelen.
- Als de intieme scène gepaard gaat met geweld, moet de scène van tevoren worden gerepeteerd en raden wij aan een stuntcoördinator én een intimiteitscoördinator aanwezig te hebben bij de repetitie en de opnames.

On-set

- Gesloten set
  - Zorg ervoor dat de gesloten set voor intieme scènes op de callsheet vermeld staat.
  - Zorg ervoor dat de crew weet wie er op de set of aan de monitor blijft en wie de set afsluit.
  - Zorg ervoor dat er geen bezoekers (financiers, fotograaf, 'making of' crew, etc.) op de set of bij de monitor zijn bij intieme scènes. Zorg ervoor dat de regisseur en talenten om toestemming is gevraagd als de aanwezigheid van bezoekers om een of andere reden noodzakelijk is.
  - Als de locatie niet kan worden afgesloten (bv. buiten of openbaar), probeer de talenten dan zoveel mogelijk af te schermen.
- Safe space
  - Voorzie een ruimte nabij de set waar de talenten zich kunnen voorbereiden, terugtrekken, uitrusten, praten met regie, vertrouwenspersonen en de IC. Deze ruimte moet voldoende privacy bieden.
- Vertrouwenspersoon
  - Indien er niet met een intimiteitscoördinator gewerkt wordt, is het aangeraden dat er een geattesteerde vertrouwenspersoon bereikbaar en aanwezig is op set tijdens het filmen van intieme scènes.
- Ongepast gedrag
  - Als je tijdens de opnames van een intieme scène intimidatie of ongepast gedrag waarneemt of daarvan hoort, stop dan de opnames en verwijder de persoon die zich ongepast gedragen heeft van de set of locatie. Zet de talenten niet onder druk om door te gaan met de opnames als ze zich onveilig voelen. Voorzie de mogelijkheid voor het talent om meteen een gesprek te hebben met de vertrouwenspersoon. Negeer of bagatelliseer de kwestie niet. Het probleem moet meteen aangepakt worden én achteraf opgevolgd. In ernstige gevallen moet, in samenspraak met de getroffen(e), een klacht ingediend worden bij de autoriteiten.
  - Overweeg een omstanderstraining om de crew te sterken in hun reactie op dergelijk gedrag.

Post-productie

- Zorg er in de montagefase voor dat het postproductieteam op de hoogte is van de gemaakte afspraken en naaktheidsclausules van de talenten en dat zij deze respecteren.
- Zorg ervoor dat er geen materiaal aan intieme scènes wordt toegevoegd dat verward kan worden met het materiaal van de scène (bijv. extra materiaal gemaakt met body doubles) zonder toestemming van de talenten.

Wanneer werken met een intimiteitscoördinator

Om de veiligheid en het welzijn van alle betrokkenen te garanderen, wordt aangeraden om een intimiteitscoördinator in te schakelen wanneer:

- een IC wordt aangevraagd door de talenten en/of hun agent
- er scènes in het scenario zijn met:
  - gesimuleerde seksuele handelingen,
  - naaktheid, semi-naaktheid,
  - uitkleden tot naakt of semi-naakt,
  - zoenen op het lichaam,
  - intensieve mond-op-mond zoenen,
  - tasten of vrijen,
  - uitbeelding van contact met borst of genitaliën,
  - gebruik van prothetische genitaliën of prothetische borsten,
  - scènes van gesimuleerd seksueel geweld en/of gesimuleerde seksuele manipulatie.
    - Bij intimiteiten met geweld raden wij ten sterkste aan om repetities in te plannen in de aanwezigheid van een stuntcoördinator.
- er intieme scènes zijn waarbij kindacteurs, jongvolwassen aanwezig zijn of bij betrokken worden.
  - De IC werkt in deze gevallen zeer nauw samen met de 1AD en de kinderbegeleider om de bescherming van het kind te overzien. Het betrekken van minderjarigen in intimiteitsscènes is problematisch. Vraag daarom verder advies aan de Genderkamer.

Nog twijfels:

- Contacteer een intimiteitscoördinator voor vrijblijvend advies.
- Neem even de tijd om de flowchart van Intimacy Directors and Coordinators door te nemen. Deze tool helpt producenten te achterhalen of het in dienst nemen van een IC een must is of niet. Volg de link naar de flowchart.

Je wilt werken met een Intimiteitscoördinator? Volg dit stappenplan

Aanwerven van een IC - wat?

Wat is een IC wel?

- Een intimiteitscoördinator (IC) is een belangrijk onderdeel van het creatieve team. Samen met de talenten en de regisseur helpen zij de choreografie te creëren die het verhaal van het intieme moment zal vertellen.
- Een intimiteitscoördinator (IC) ondersteunt de productie bij het creëren van nodige richtlijnen voor cast en crew om het welzijn op het werk te kunnen garanderen. Zij fungeren daarnaast als woordvoerder, adviseur, vertrouwenspersoon (persoon die het vertrouwen geniet) en grensbewakers van de talenten.

Aanwerven van een IC - wie?

Een IC is nog geen erkende rol zoals die van een vertrouwenspersoon. Daarom is het belangrijk om bij het zoeken van een geschikte intimiteitscoördinator een CV te vragen en deze te screenen.

Hieronder enkele aandachtspunten/criteria om op te letten bij het screenen van de CV:

- Werkervaring op set minimum 300 uur.
- Studies acteren, regie, choreografie, dans, dramaturgie
- Expertise in storytelling en intimiteit.
- Bewegingscoaching en choreografie.
- Kennis van anatomie voor het veilig faciliteren van de scènes.
- Expertise in het gebruik van beschermende kledij en barrières voor veiligheid, comfort en seksuele gezondheid.

Wat is een IC niet?

- Een IC is geen intimiteitscoach voor echte koppels die therapie nodig hebben en zorgt niet voor seksuele voorlichting van de talenten.
- Het is geen trauma-expert of gecertificeerd therapeut.
- Het is geen regisseur en vervangt de 1AD tijdens de seksscènes niet.
- Een IC is er NIET om de talenten te overtuigen om bepaalde acties uit te voeren of om explicieter/naakter te gaan dan afgesproken.
- Het vermogen om de verantwoordelijkheden, functies en protocollen van de rol aan te passen en toe te passen op een verscheidenheid aan sets.
- Kennis van de wettelijke kaders die van invloed zijn op naaktheid en gesimuleerde seks op set.
- Aangerade ervaring en certificaten in:
  - vertrouwenspersoon (geattesteerd via een externe preventiedienst)
  - communicatie
  - machtsdynamieken
  - diversiteit en inclusie
  - consent
  - conflicthantering
  - seksuele intimidatie en pesten
  - eerste hulp bij psychische problemen
  - gender- en LGBTQIA+-studies

Je kan ook om een aanbeveling van een regisseur, producent, 1AD, talenten, DOP of een andere ervaren intimiteitscoördinator vragen. Intimiteitscoördinatoren dragen veel petjes. Zij moeten een brede kennis hebben van de sector en van hun field alsook genoeg maturiteit, deskundigheid en opleiding om de verantwoordelijkheden van de positie uit te voeren.

Aanwerven van een IC - wanneer?

Het aanwerven van een IC kan op elk moment van de productie. Afhankelijk van de situatie en de noden van het project kan het zeker interessant zijn om een IC in een vroeg stadium van de creatie te betrekken
bv. bij de last draft van een scenario, de casting,

de eerste lezing of repetities. Zijn de opnames al begonnen of bijna voorbij, maar krijg je toch nog een vraag voor wat ondersteuning? Weet dat het nooit te laat is om een IC erbij te halen.

Aanwerven van een IC - kostprijs?

In het algemeen liggen de tarieven van IC's in binnen- en buitenland in lijn met de tarieven van stuntcoördinatoren. Dit gezegd zijnde, zijn

intimiteitscoördinatoren in de meeste gevallen freelancers en zetten daarom hun eigen prijzen naargelang ervaring en expertise.

4

Richtlijnen voor kostuumafdeling

1

Inleiding

Als kostuumontwerper, medewerker in de kostuumafdeling of stylist zal je in de loop van je carrière wel eens een intieme scène tegenkomen. Op dat moment komen er wel wat vragen naar boven zoals: wat kan je doen om jezelf voor te bereiden? Wat kan je voor de talenten met wie je samenwerkt betekenen?

- Informeer bij de regisseur of intimiteitscoördinator naar de grenzen van de talenten. Hoe naakt, sensueel, verhullend mag de kledij zijn, hoe vlot moet het kledingstuk aan of uit?
- Ontwerp de kostuums voor de intieme scènes, rekening houdend met de grenzen van de talenten en noden van de scènes.
- Spreek af wie verantwoordelijk is voor de aanschaf van de lingerie, ondergoed en eventueel beschermend ondergoed.
- Bespreek de kostuums en de kleding voor intieme scènes met de talenten, bij voorkeur tijdens het passen.
- Als de intieme scènes naaktheid inhouden, vraag het talent naar eventuele tatoeages, littekens en piercings. Bespreek met de regisseur de noodzaak om deze te bedekken. Schakel indien nodig hulp in van de make-up afdeling.
- Spreek tijdens de pre-productie af wie verantwoordelijk is voor het helpen aanbrengen van beschermende kledij en voor het bedekken van de talenten tussen de opnames door. Geef deze informatie door aan de talenten.
- Als je verantwoordelijk bent voor het bedekken van het talent tussen de opnames, bespreek dan met het talent hoe en wanneer. Blijf in de buurt.
- Spits je oren. Moest je bezorgdheden van talenten tijdens de werkuren opvangen, bespreek dit met de persoon in kwestie, vraag of dit informatie is die men wilt bespreken met een expert zoals een vertrouwenspersoon of intimiteitscoördinator. Probeer steeds de vertrouwensband te respecteren.
- Spreek voor opstart van opnames af met productie bij wie je met vertrouwelijke informatie terecht kan bv. intimiteitscoördinator, 1AD, productie, vertrouwenspersoon.

5

Richtlijnen
voor
talenten/acteurs/actrices

Inleiding

Als talent zal je in de loop van je carrière wel eens een intieme scène tegenkomen. Op dat moment komen er wel wat vragen naar boven zoals: wat kan je doen om jezelf voor te bereiden? Wat zijn je rechten en welke afspraken maak je best met jezelf, de productie, de regisseur, je tegenspeler(s)? Wat kan je best op papier laten zetten alvorens je toestemt voor een rol?

Drie algemene stappen

Stap 1

Wees geïnformeerd en weet waarvoor je auditie gaat doen.

Stap 2

Wees eerlijk met jezelf en denk goed na over je grenzen: wat ben je bereid te laten zien en te doen? Deze beslissing is persoonlijk. Het is normaal dat je grenzen kunnen variëren naargelang de productie, rol of situatie.

Stap 3

Ben je onzeker, is de scène/rol zeer expliciet, ben je bang je grenzen niet zelf aan te durven geven? Vraag bij enige twijfel aan de productie naar de contactgegevens van een intimiteitscoördinator.

Audities

- Je hebt het recht om seksuele scènes, naaktscènes en scènes in ondergoed te weigeren tijdens een auditie. Je weigering mag geen invloed hebben op het al dan niet krijgen van de rol.
- Als er kusscènes worden voorgesteld voor audities moet het ook mogelijk zijn om deze op een alternatieve manier op te lossen (bv. door op de wangen te kussen of langs de mond te zoenen). Maak vóór de auditie/scène afspraken over de alternatieve manier van zoenen.
- Naast jezelf en de regisseur moeten er derden aanwezig zijn in de ruimte waar de auditie plaatsvindt.
- Bespreek de intieme scènes die nodig zijn voor de rol al tijdens de auditie en geef je grenzen aan wat betreft naaktheid, gesimuleerde seks en aanrakingen.
- Als de rol veel naaktheid inhoudt, kan het zijn dat je vragen krijgt over je lichaam (zoals littekens, tatoeages of de effecten op je lichaam van het krijgen van kinderen). Ook in dit geval is het niet nodig om je tijdens de auditie uit te kleden.

Vóór je de rol aanvaardt

- Lees het script zorgvuldig, bespreek de intieme scènes met de regisseur en de IC als deze er is. Ga voor jezelf na of je klaar bent om de intieme scènes te spelen die voor de rol vereist zijn.
- In het contract moet staan dat de opnames intieme scènes bevatten. Je kunt vragen dat de details van de intieme scènes of jouw grenzen in het contract worden vermeld. Voorbeelden van contractclausules zijn:
  - "De intieme delen van talent x zullen niet getoond worden in het afgewerkte materiaal."
  - "De rol zal geen volledige frontale naaktheid bevatten."
  - "Materiaal van intieme scènes mag niet gebruikt worden voor marketingdoeleinden."
  - "Er mogen geen foto's worden genomen van intieme scènes."
- Als het script onvolledig is en er geen informatie over intieme scènes beschikbaar is op het moment dat je de rol aanvaardt, kan je je grenzen in het contract vastleggen. Intieme scènes moeten dan binnen je grenzen worden opgelost.
- Vraag wie je tegenspeler wordt en ga na of je bereid bent om de intieme scènes die voor de rol vereist zijn met deze persoon te doen.
- Intieme scènes met figuranten of amateur-talenten moet je zorgvuldig overwegen omdat wederzijds vertrouwen dan moeilijker te bereiken is.
- Vraag de producent hoe de veiligheid van intieme scènes wordt gewaarborgd en vraag, als dat nodig lijkt, of een intimiteitscoördinator kan worden ingehuurd voor de scènes.
- Als je je ongemakkelijk voelt bij het naakt of de inhoud van de intieme scènes die voor de rol vereist zijn, praat dan met de regisseur en zoek samen naar een manier om de scènes op te lossen, zodat je grenzen kunnen worden gerespecteerd.
- Als de regisseur niet bereid is de scènes te veranderen, overweeg dan zorgvuldig of je de rol wel wilt accepteren. Het overschrijden van je eigen grenzen kan je heel lang met je meedragen.
- Accepteer de rol NIET als jij en de regisseur het niet eens kunnen worden over het oplossen van de intieme scènes of als je niet bereid bent om de intieme scènes te spelen die voor de rol nodig zijn.
- Ga na wie het aanspreekpunt is op set voor het geval dat er iets ongewenst zou gebeuren.

Voor de opnames

- Bespreek de intieme scènes met de regisseur en je tegenspeler ruim voor de opnames.
- Als je nerveus bent over een fysieke reactie (erectie, overmatig zweten) tijdens de opname, bespreek dit dan van tevoren met de intimiteitscoördinator, de kostuumafdeling, de regisseur, de tegenspeler.
- Als je speciale verzoeken of vragen hebt met betrekking tot de samenstelling van de gesloten set of de crewleden rond de monitor tijdens de opnames, bespreek je verzoeken dan vóór de opnames met de producent.
- Als de intieme scène geweld met zich meebrengt, moet de scène van tevoren worden gerepeteerd. Een stuntcoördinator en een intimiteitscoördinator moeten aanwezig zijn tijdens de repetitie en de opnames.
- Bespreek het kostuum en de kleding voor de intieme scènes met de intimiteitscoördinator en de styliste (kostuumafdeling).
- Ga niet naar een shoot zonder contract.
- Indien er geen IC ingehuurd werd, ga dan na of er een vertrouwenspersoon is. Zoek in elk geval even uit wie jouw aanspreekpunt kan zijn indien je nood hebt aan een vertrouwelijk gesprek.

Op de set

- Zorg voor je eigen lichaamshygiëne voor de opnames.
- Indien er geen IC voorzien is, let dan op het volgende:
  - Naaktheid:
    - Onthoud dat naakte geslachtsdelen nooit in contact zouden moeten komen tijdens opnames van intieme scènes.
    - Alleen de naaktheid die in de opname wordt getoond, is gerechtvaardigd.
    - Je moet een kamerjas of bedekking krijgen die je kunt dragen als je de scène repeteert en voor, tussen en na de opnames.
    - Zoek uit wie verantwoordelijk is voor je kamerjas en bespreek hoe en wanneer die wordt weggenomen en teruggebracht.
  - Aanpassingen en afspraken
    - De scène moet in principe worden uitgevoerd zoals van tevoren is afgesproken.
    - Eventuele veranderingen moeten apart worden besproken en behoeven de instemming van alle partijen d.w.z. van jezelf én van je tegenspeler(s).
    - Je hoeft niet in te stemmen met veranderingen die jouw grenzen overschrijden. Ook al ligt de productie achter op schema, laat je vooral niet onder druk zetten.
    - Zet je tegenspeler(s) nooit onder druk om persoonlijke grenzen te overschrijden.
    - Als je een intieme scène opneemt, doe dan geen dingen die niet zijn afgesproken en verras je medespeler niet. Als je de voorkeur geeft aan improvisatie in een scène, moet dat van tevoren worden afgesproken.
  - Ongemak
    - Als je je ongemakkelijk voelt of een fysieke reactie krijgt (erectie), kan je best vragen om de opname even stop te zetten. De reden voor de onderbreking hoeft niet vermeld te worden.
- Grenzen
  - Als je grenzen niet gerespecteerd worden, vraag dan om een time-out en ga in gesprek met regisseur, producent, vertrouwenspersoon.
  - Als je tijdens een opname te maken krijgt met intimidatie of ongepast gedrag, leg de opname dan zo nodig stil en vraag naar de producent of de vertrouwenspersoon. Gevallen van intimidatie moeten altijd aan de productie en, in ernstige gevallen, aan de autoriteiten worden gemeld.
  - Om dergelijke situaties te voorkomen kan je best vragen naar een IC om intieme scènes te begeleiden.
- Teamspirit
  - Neem na de opname contact op met je medespeler om te controleren of alles goed is gegaan.

Na de opnames

Het kan geen kwaad dat jij of je agent een mailtje sturen naar de productie zodat zij zich ervan vergewissen dat de afspraken omtrent naaktheid en intieme scènes intern werden doorgegeven aan het post-productie team.

Nood om gerustgesteld te worden? Het kan ook geen kwaad om na te vragen bij productie of je de montage van intieme beelden mag bekijken. Weet dat de producent niet verplicht is om de beelden met jou te delen, tenzij dit in jouw overeenkomst staat, maar vragen staat vrij.

de·ci·sion
/dəˈsɪʒən/

noun

a conclusion or resolution reached after
consideration.
‘I’ll make the decision on my own’

synonyms: resolution, conclusion,
commitment, resolve
More

• the action or process
of resolving a question
‘the information was
based on a decision’

• a formal judgment
‘the judge’s decision’

Body Double: Een "stand in" die tijdens een stunt of intieme scène poseert als het lichaam van een andere performer. Het lichaam van de body double zal door het publiek worden gezien als het lichaam van de performer, daarom dient de performer het recht te hebben in te stemmen met de handelingen of mate van onthulling die zijn evenbeeld zal verrichten en/of vertonen.

Beschermerende kledij: Dit omvat elk kledingstuk dat de genitaliën, achterwerk, tepels en borsten kan bedekken. Deze kledingstukken worden meestal door de kostuumafdeling gemaakt of aangekocht. Ontwerp, aankoop, gebruik en plaatsing kunnen in overleg met de intimiteitscoördinator en regisseur gebeuren. De keuze voor beschermerende kledij hangt af van de intimiteitschoreografie en de aangegeven grenzen van de talenten.

Gesloten set: Betekent dat de aanwezigheid van crew tijdens het filmen (op set én achter de monitors) beperkt wordt tot het minimum.

Gesimuleerde seks: Onder gesimuleerde seks wordt elke handeling verstaan die, indien in het openbaar uitgevoerd, als seksueel zou worden beschouwd.

Grens: Een parameter die een persoon heeft ingesteld om om de eigen integriteit te beschermen.

Grensoverschrijdend gedrag: Grensoverschrijdend gedrag omvat samengevat elke vorm van verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag dat de waardigheid van een persoon aantast of een kwetsende, bedreigende omgeving creëert. Dat wil zeggen dat zowel uitspraken als uitsluiting of fysiek geweld onder de noemer van grensoverschrijdend gedrag kunnen vallen. Wat deze uiteenlopende handelingen met elkaar gemeen hebben, is dat ze de fysieke, psychische en/of seksuele integriteit van een persoon aantasten.

Volledige definitie via

<https://www.mediarte.be/nl/dossiers/welzijn/grensoverschrijdend-gedrag/grensoverschrijdend-gedrag-wat-is-het-precies>

Intimiteit: Intimiteit is het uitwisselen en tot uitdrukking brengen van authentieke gevoelens en behoeften ten opzichte van elkaar zonder deze bewust te censureren. Intimiteit is een zeer breed en subjectief begrip. Afhankelijk van de gemoedstoestand, de mate van vertrouwdheid of de intensiteit van een relatie, kan intimiteit mét of zonder fysiek contact gebeuren.

Fysieke intimiteit: Wij definiëren fysieke intimiteit als elk moment dat lichamelijk contact uitbeeldt en de intieme aard van de personages benadrukt. Dit kan omvatten (maar is niet beperkt tot): zoenen, lichamelijk contact dat leidt tot verschillende staten van ontkleden, contact met borst of genitaliën, gesimuleerde seks, simulatie van seksueel geweld, simulatie van seksuele manipulatie.

Intieme scènes: Verhaal, personages en context helpen producenten, regisseurs en talenten te bepalen hoe intiem een scène of een relatie tussen personages kan zijn. Er kunnen per definitie intieme scènes zijn zonder fysiek contact. Voorbeelden van intieme scènes zijn: de uitbeelding van seksuele spanning en chemie zonder aanraking, intimiteit tussen ouders en kinderen, vrienden of onbekenden, simulatie van seksuele handelingen, naaktheid/halfnaaktheid, zoenen etc. Het is aangeraden, zeker bij fysieke intieme scènes, om een beroep te doen op een ervaren intimiteitscoördinator.

Machtsdynamiek: Dit kan gedefinieerd worden als de mate van controle over materiële, menselijke, financiële en intellectuele middelen die een individu of een groep uitoefent. De mate van macht kan blijvend/constant zijn of dynamisch/verdeeld, afhankelijk van rol, hiërarchie, klasse, geslacht, ras, leeftijd, achtergrond enz. Voorbeelden van machtsdynamieken in de sector zijn producent versus regisseur, regisseur versus talenten, talenten onderling.

Naaktheid of Naakt: Betekent het tonen van enig deel van het lichaam dat onthuld zou worden als het talent geen badpak zou dragen.

Naaktheidsclausule: Een juridisch document of clausule in een contract dat wordt overeengekomen tussen het talent (of diens vertegenwoordiger) en de producent. Hierin worden de voorwaarden van naaktheid en/of gesimuleerde seks vastgelegd die door beide partijen zijn overeengekomen. Naaktheidsovereenkomsten moeten worden onderhandeld voordat de opnames beginnen.

Seksuele intimidatie: Seksuele intimidatie (ook geseksualiseerd pesten genoemd) is ongewenst gedrag van seksuele aard waardoor iemand zich benauwd, geïntimideerd of vernederd voelt. Het kan veel verschillende vormen aannemen, mensen van om het even welk geslacht of seksuele geaardheid overkomen en kan worden uitgevoerd door iedereen met om het even welke genderidentiteit.

Meer info:

<https://www.grenswijs.be>

Toestemming: Er is sprake van toestemming wanneer alle betrokkenen hun akkoord geven voor het gedrag. Dat akkoord kan expliciet of impliciet gegeven zijn. De andere persoon geeft mondelinge toestemming of flirt op zijn of haar beurt terug. Maar ook toestemming is geen vaststaand gegeven en kan op elk moment ongedaan gemaakt worden. Het terugtrekken van toestemming hoeft geen reden te kennen en het geven van toestemming vereist een vrijwillige situatie.

Intrekken van toestemming: Een persoon bezit het recht op het eigen lichaam en kan daarom ten allen tijden instemming geven of intrekken.

Vertrouwenspersoon: Een vertrouwenspersoon luistert, adviseert en bemiddelt bij ongewenste situaties op de werkvloer. Bijvoorbeeld bij grensoverschrijdend gedrag (waaronder pesterijen, geweld, ongewenst seksueel gedrag), conflicten of een te hoge werkdruk. Wie aangesteld is als vertrouwenspersoon moet binnen de twee jaar na de aanstelling een opleiding volgen en jaarlijks een supervisie.

7

Meer weten

Nationaal

mediarte

<https://www.mediarte.be>

Intimiteitscoördinator Philine JANSSENS:

<https://www.philine-janssens.com>

Grenswijs

<https://www.grenswijs.be>

Genderkamer (voor vragen of klachten over grensoverschrijdend gedrag)

<https://vlaanderen.be/vlaamse-ombudsdienst/gender-en-grensoverschrijdend-gedrag>

Alles over seks (wat staat er in de wet)

<https://www.allesoverseks.be/seks-en-de-strafwet>

Scenaristengilde

<https://scenaristengilde.be/nl/kenniscentrum>

Unie van Regisseurs

<https://unievanregisseurs.be>

V.O.F.T.P

<https://voftp.be>

Internationalaal

SAG AFTRA

(alle richtlijnen/wetgeving voor VS film industry)

<https://www.sagaftra.org/contracts-industry-resources/workplace-harassment-prevention/intimacy-coordinator-resources>

Intimacy Directors and Coordinators - VS

<https://www.idcprofessionals.com/about-us>

Intimacy Directors International - UK

<https://www.teamidi-uk.org/icaccreditation>

Intimacy on set - Europe/UK

<https://www.intimacyonset.com>

Nordic intimacy coordinators

<https://www.nordicintimacy.com>

Volg ons

Contacteer ons

Landsroemlaan 20

1083 Brussel

Tel: +32 2 428 17 11

info@mediarte.be

www.mediarte.be

